

Hráč na bicí nástroje Doru Roman z Rumunska

nástroju s dětskými hračkami, ty totiž na koncertě chybět (dnes v obchodech nalezáme již zcela jiný výběr hraček pro děti). U vedení torza ale stálo za to, minimálně jako dostojná přípomínka pozoruhodně tvrdé osobnosti.

S hrotem zatracením soudobé české tvorby bylo možné se setkat i na dalších koncertech. Houslistka **Hana Blahová** a klavíristka **Martina Mergentalová** vystoupily se skladbami *Liběho Laburdy*, *Petra Ebena a Jana Nováka* (22. 6., Sněmovní sál na zámku). Zvláště zaujal promyšlená a technicky dokonale zvládnutý přístup Mergentalové ke dvěma Laburdovým klavírním sólům.

Vníkající výkon na Forfestu podala i chorvátská pianistka **Mia Elezovic**. Ve Sněmovním sále zámku uvedla 25. 6. program složený výhradně z klavírních etud skladatelů u nás neznámých jmen: *Dabrucho Detoni*, *Nieu Mably*, *William Byrdem*. Ani jedna z provedených skladeb však nebýla jen etudou v tradičním slova smyslu, neboť šlo o etudy kompoziční, které svou nápaditostí a kurté vyspělostí významně převyšují původní význam pojmu etuda.

Ozdobou letošního Forfestu byla účast zahraničních hostů. Maďarský skladatel **Lajos Huszár** přednesl v rámci své autorické prezentace v pondělí 24. 6. na odpolední koncertě ve Sněmovním sále zámku své klavírní *Sanctus*. Jedná se o neobyčejně pasivní instrumentální parafrázi na vokální liturgickou formu.

V rámci tohož koncertu vystoupilo i duo rumunských instrumentalistů, **Sorin Petrescu** (klavír) a **Doru Roman** (bicí). Provedli pět skladeb přitomně rumunské, v Německu působící skladatelky *Violety Dinescu*. Skladatelka se vyjadřuje pomocí atonálního slohu a těží z přibuznosti klavíru a vibrafonu. Vyhledává společné tónové dispozice obou nástrojů a sází na hráčskou virtuozitu.

Za velkého příznivce Forfestu lze označit skladatele *Massimiliana Messierho* ze San Marina, zkušeného tvůrce v oboru živé elektroakustické hudby, s nž se prezentoval na Forfestu již v minulých letech. Letos s sebou do Kroměříže přivezl nejen vlastní zvukovou aparaturu, ale i perkutivní italský **Mascagni Sixophone Ensemble**. Kromě čtyř Messierho skladeb zahrál rovněž skladby *Philipa Glassa* a *Eugena Bozza*. Ozdobou tohoto koncertu, uspořádaného 23. 6. do romantického prostředí zámecké sály terenu, byla i mladá ruská sopránistka **Elena Tereschenko** v úvodní Messierho kompozici „... *Can la tana up parasa nel cuore*...“.

V popředí zájmu Forfestu již tradičně zůstávají duchovní inspirace. Za originální způsob uchopení novozákonního tématu

lze označit *Pašije podle evangelia Lukášova Petra Vaculoviče*. Vyznačují se převážně parlandovou, expresivně pojatou melodikou a uplatněním divadelních prvků. V podání **Ekumenického komorního orchestru a sólistů Křesťanského centra Gelsenmany** zazněly za řízení autora a téměř dramatických okolností – po náhlé vylučné odpolední bouři – v sobotu 22. 6. v Rotundě květné zahrady, která je vždy na začátku leta doslova utopena v bujně zeleni starodávého hludiště.

Po tři dny (24.–26. 6.) hostilo Muzeum Kroměřížska festivalové kolokvium *Duchovní proudy v současném umění*, jehož letošním tématem bylo U mění a společenost. Svoje referáty přednesli účastníci nejen z České republiky, ale i ze zahraničí, a prezentovali náměty nejen muzikologické. Nežádka jejich vystoupení korespondovala s tématy festivalu (Huszár, Vojtěch Dinescu). Součástí Forfestu byla i vernisáž výstavy v Galerii Orlovna, uspořádané k 50. výročí založení Moravského sdružení Q Brno.

Z pestré nabídky interpretů lze namátkou připomenout ještě **Orchestra d'archi Pardubice** a **Pěvecký sbor Gaudemans Brno**. Vysokou úroveň měly výkony komorních těles, jako například **Ensemble Marijan**, **Klavírní trio Solaris 5**.

V závěru Forfestu, jako Posledně, se (1. 7. – 7. 7.) uskutečnil mistrovské kurzy skladby pro mladé kompozity, vedené Jaroslavem Šlášimem, Pavlem Zemkem, Albertem Brvicem a Ondřejem Stochem.

I letos, svým jubilejním ročníkem, Forfest dokázal, že originální, výsost hodnotné kulturní aktivity nezamírněného dosahu lze s úspěchem pořádat i mimo velká centra, přičemž ani není nutné podbízet se laicními efekty a sledováním krátkodobých módních trendů. Nezbytné je však kvalifikované a zancené zázemí. V Kroměříži je již po léta zleštějící dvojice nadšených iniciátorů, dramaturgů a organizátorů – Zdenka a Václav Vaculovičovi. ■

Dvakrát česká filharmonie

Praha, Rudolfinu

■ Vladimír Říha

Trochu kuriózně hned po skončení festivalu Pražské jaro se takřka proti sobě objevily v pražských sálech dvě hvězdy z největších, aby vystoupily jako sólisté koncertu České filharmonie a Pražských symfoniků FOK – americký houslista Joshua Bell s Českou filharmonií a americko-kubánský trumpetista Arturo Sandoval s Pražskými symfoniky. Věnujme se jimi prvním, tedy Bellovi, jenž je u nás dobře znám a uctíván nejen jako houslista, ale i jako dirigent londýnské Akademie sv. Martina ve zdi. Bylo tedy pochopitelné, že všechny tři abonmentní koncerty ve Dvořákové síni ve dnech 5. – 7. 6. byly bezmála vyprodané, což mluví o síle i zásluha hostujícího německého dirigenta Christopa Eschenbacha, další u nás etně včelímy.

Čeští filharmonikové s Joshua Bellem a Christophem Eschenbachem

Americký dlouhán **Joshua Bell** v civilním černém obleku patří k absolutní špičce jako houslista a tehlo, jako podal *Koncert pro housle č. 3* v *moll* francouzského skladatele *Camilla Saint-Saëna*, byla úchvatná. Romantické dílo napsal autor povodně pro španělského houslistu Pabla de Sarasateho a Bell ho zahrál s naprostou technickou jistotou a smyslem pro kantabilní plochy díla, takže nebylo divu, že někteří posluchači přišli ještě další den, aby si dojem zopakovali. Otázkou je, zdali ve druhé části programu musel **Christoph Eschenbach** s fil-

Joshua Bell se představil Theám koncertem Camilla Saint-Saëna.

harmoniky provést *3. symfonii d moll Antona Brucknera* ve třetí verzi z roku 1889. Dílo však bylo podáno světle s vyzelenáním do nejmenších detailů a určitě ho takto zahrát dlouho neušlyšme...

Nevim, jak se podobné akce připravují, ale je se podivem, že hostování obou hvězd, Bella i Eschenbacha (a možná i Sandovala s FOK další den), nevyužil festival Pražské jaro k epilogu festivalu...

... a s franzem welsere-möstem

Česká filharmonie potom ještě odehrála open-air koncert na Hradčanském náměstí k ukončení sezony, ale tu skutečně ukončila až třemi koncerty v Rudolfinu 26.–28. 6., kdy pozvala do Prahy další hvězdu z největších – rakouského dirigenta **Franze Welsera-Mösta**. Ten působil dlouho u Vídeňských filharmoniků a nyní vede v USA Cleveland Orchestra. Pro Prahu připravil dvě symfonie patřící téměř do jednoho století, ale lišící se takřka propastně. Kratší, téměř komorní *Symfonie č. 3 Ddur, D 200 Franze Schuberta* z roku 1815, a naopak velký provozovací aparát si žádající *Sinfonie domestiku, op. 53 Richarda*

Franz Welsch-Möst

Foto © archív České filharmonie

Strausse z roku 1902. Nemůže být rozzněnějších děl, a přesto zažněla v jednom večeru a skvěle! V Schubertovi zdůraznil dirigent lehkost a zpěvnost (nádherná sóla klarinetu), ve Straussovi zařádal více než 100 hráčů s dalšími neobyčejnými nástroji (velké množství saxofonů, filharmoniky posílil mj. i **Bohemian Saxophone Quartet** a další hráči). Skladbu, ve které podává Strauss apoteózu rodinného života, přednesla Česká filharmonie pod jeho vedením skvěle s mnoha lyrickými místy, např. ve scéně uspávání dítěte či v milostné scéně rodičů. Welsch-Möst ufilharmonický kalos citlivě a pozorně a hráči se mu odměnili prvotřídním výkonem všech skupin i sóla a zaujetím, s jakým dirigentovi koncepci zřídali. U pozorně mezi sóly i na part flétny prvního Japonce v dějinách České filharmonie, Naokiho Saty. Japonského decháře ještě filharmonie neměla, a zatím se její výborne... ■

K POCTĚ KYTARISTY MILANA ZELENKY

Praha, Lichtenštejský palác

■ Julius Hólek

Dne 4. června 1959 se v Praze narodil **Milan Zelenka**, naprosto jednoznačná legenda českého kytarového umění, především v oboru virtuózní interpretace. Jeho nástup na českou kytarovou scénu byl přímo raketový – oslnil výhony a ziskovými zlatými medailkami na prestižních mezinárodních soutěžích v Moskvě (1957) a ve Vídni (1959). Následně otevřel kytarce cestu na naše koncertní pódiá a zrozumnějí její postavení mezi ostatními sólovými nástroji. Jako úspěšný a předsedající lista inspiroval řadu soudobých skladatelů, kteří mu rádi měřovali rukopisy svých děl k premiéram. Vedle záhy započaté sólové kariéry se na počátku 60. let minulého století stal nejmladším profesorem Pražské konzervatoře. Odtud se odvíjí jeho soustavná pedagogická působnost – vychoval desítky kytaristů, z nichž mnozí jako sólisté i pedagogové stali na vysokých pítkách svých oborů. Průkopnickou roli sehnřl i v náležitě uplatnění kytary ve výukovém systému Hudební fakulty Akademie múzických umění v Praze. A právě ta uspořádala svého profesoru u příležitosti jeho životního jubilea **gratuláční koncert** (25. 5., Sál Martinů).

Celým koncertem provázel jubilanťov syn, kytarista a skladatel **Vítém Zelenka**, k němuž se na chvíli oslavné glose připojil **Pavel Seidl**. Oba pak provedli dvě drobnosti z klavírního cyklu *Levše Janáčka Po zarstlem chodníku – 1. pláči Sítěk neodletěl* – a to v citlivě uměřeném hávu nostalgické atmosféry a s odpovídající diferenciací obou nástrojů. Hned z kraje podotkne, že v trefných komentářích jsme se průběžně dozvěděli leccos zajímavého i veselého z jubilanťova života, tvůrčí činnosti i soukromí. Úvodní skladba navíc názorně předvedla výraznou aktivitu M. Zelenky, totiž jeho nezaměnitelné kongeniální umění kytarově aranžérské adaptace kompozice, které původně kytarce určeny nebyly. Ale hned následující programové číslo a spolu s ním vlastně celý program upozornily na další mízu M. Zelenky – vlastní bojnou kompoziční činnost, již se začal věnovat až ve zralém věku, aby tu s osobitou stylovou originálitou doslova inkarnoval a rozhojnil velkorysý diapason svých interpretačních zkušeností. Kytarová literatura z jeho pera se mezitím stala hojně pedagogicky využívanou i koncertně uváděnou, a to i v zahraničí. Pojednávávané večera Zelenkovy skladby většinou přednesli vesměs jeho mladí nadějní žáci. Čtyřlve *Roudnické obrázky* v podání **Lukáše Vencovského** imponoval melodicou linkou, virtuózní stránkou a prchavým výrazem. Už název následující, rovněž čtvrtvé skladby *Suita*